

Стратегічні напрями оглядово-аналітичної діяльності в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

Висвітлено основні завдання та результати науково-дослідної роботи Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського щодо розвитку інформаційно-аналітичної діяльності. Інформаційно-аналітичне забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України розглянуто як комплекс теоретичних, науково-методичних та організаційних заходів, що включає налагодження інформаційного моніторингу з актуальних психолого-педагогічних проблем, вивчення інформаційних потреб управлінців та науковців освітянської галузі, створення науково-обґрунтованої системи оглядово-аналітичних документів, пошук партнерів та залучення експертів-науковців, започаткування інформаційного бюлетеня в традиційній та електронній формі, науково-методичне та кадрове забезпечення процесу підготовки оглядової інформації.

Друга половина ХХ ст. є початком нової інформаційної ери в житті людства, яке називають суспільством знань або інформаційним, характерними ознаками якого є усвідомлення суспільством пріоритетності інформації перед іншими продуктами діяльності людини, високий рівень розвитку інформаційних і телекомунікаційних технологій та їх інтенсивне використання громадянами, бізнесом та органами державної влади. За визначенням науковця В. Д. Руденка, «інформаційне суспільство – комплексне поняття, що складається з множини різноманітних аспектів політичної, соціальної, економічної та гуманітарної природи, якому властива висока динаміка розвитку. Суть концепції інформаційного суспільства полягає в тому, що першорядного значення в розвитку всіх суспільних сфер набувають знання, інформація та інтелектуальний потенціал людини» [10].

Розбудова суспільства знань, в якому найважливішими пріоритетами життєдіяльності і визначають науку як сферу, що продукує нові знання, і освіту, що долучає до знань суспільство загалом і кожна людину зокрема, сприяє розширенню функцій та трансформації діяльності різних соціальних інститутів, у тому числі й бібліотек як інформаційних, духовних та культурно-просвітницьких центрів держави, є найважливішим викликом для України ХХІ ст. [7].

До важливих напрямів розвитку інформаційного суспільства належать інноваційна діяльність бібліотек; нові бібліотечно-інформаційні

технології та інформаційні ресурси, продукція і послуги; автоматизація різних типів бібліотек як спосіб розширення доступу користувачів до інформації (створення електронних бібліотек та їх ресурсів); розвиток і підвищення інформаційної культури користувачів різних типів бібліотек, викладачів і учнів навчальних закладів.

На думку російського науковця Л. Складіної, «розширення на сучасному етапі розвитку суспільства меж інформаційної діяльності вимагає існування відповідних каналів для циркуляції та обміну накопиченими даними, що висуває необхідність розвитку певного рівня інформаційних систем (міжнародних, державних, галузевих, регіональних тощо) і створення умов для їх сумісності. Це безпосередньо стосується системи науково-педагогічної інформації. Її роль особливо підвищується в момент здійснення перетворень у галузі, коли інтенсивно активізується педагогічна наукова та навчально-виховна практична діяльність і відбувається концентрація інтелектуального потенціалу на ключових напрямках педагогічної теорії та шкільної практики» [11]. Усе це дає підстави стверджувати, що необхідною умовою розвитку інформаційного суспільства є своєчасне, якісне й повноцінне науково-інформаційне забезпечення фахових потреб науковців і практиків освітянської галузі України.

У зв'язку з вищезазначеним конче важливим питанням є вдосконалення інформаційного забезпечення розвитку освітянської галузі України, суб'єктів педагогічної науки, освіти і практики, створення сучасної моделі системи інформаційного забезпечення освітянської галузі бібліографічними, реферативними та оглядово-аналітичними документами.

За умов набуття незалежності в Україні соціокультурні зміни почали здійснюватися у всіх сферах суспільного життя, зокрема відбувається реформування і модернізація освітянської галузі усіх рівнів і ланок. Для розбудови й організації відповідної роботи закладів освіти усіх ланок та рівнів акредитації відповідно до міжнародних вимог, переосмислення педагогічної спадщини на нових засадах та для подальшого розвитку педагогічної науки затребуваною стала інформаційно-аналітична діяльність бібліотек освітянської галузі.

Враховуючи економічну ситуацію, коли більшість наукових установ України не завжди отримує своєчасно і в повному обсязі різноманітні види документів, оглядова інформація може компенсувати відсутність першоджерел і дати повну, концентровану інформацію. Оглядова інформація, підготовлена на високому фаховому рівні, дає змогу вірно приймати важливі рішення у сфері управління і НДР.

Основне завдання оглядової інформації тісно пов'язано з необхідністю отримання даних прогностичного характеру. Прогностична інформація в створюваних оглядово-аналітичних документах може розглядатися в трьох аспектах:

1) як інформація, що характеризує напрями розвитку об'єкта відносно досягнутого рівня (*тенденції* розвитку об'єкта);

2) як інформація, що відображає найвірогідніший стан досліджуваного об'єкта в майбутньому (*перспективи* розвитку об'єкта – власне прогноз);

3) як інформація, яка характеризує найбільш ефективні методи, форми та засоби, використання яких забезпечить досягнення перспективних цілей (*способи* досягнення бажаних станів об'єкта в майбутньому).

Вищезазначене дає підстави розглядати оглядово-аналітичні документи, що містять прогностичну інформацію, як інформаційне програмування вдосконалення певного об'єкта суспільної діяльності, тобто керування ним. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського АПН України розпочала інформаційно-аналітичну діяльність у межах НДР «Науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі України» (наук. кер. – Лутовинова В. І., канд. іст. наук, Добко Т. В., канд. іст. наук). Науковий проект передбачав удосконалення інформаційного забезпечення фахових потреб науковців і практиків освітянської галузі шляхом створення бібліографічних, реферативних та оглядово-аналітичних документів з актуальних питань педагогіки та психології. Перші дві складові інформаційних ресурсів отримали найбільший розвиток, який детально розкрито в наукових публікаціях П. І. Ро-гової, І. Й. Коваленко, Л. О. Пономаренко, Т. О. Судіної [2–9, 12, 13].

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як всеукраїнський науково-інформаційний центр, головною метою якого є науково-інформаційне забезпечення реформаційних та модернізаційних процесів в освітянській галузі України, наукових досліджень щодо розвитку вітчизняної педагогічної науки, освіти і практики, розробила теоретико-методичні та організаційні засади системи науково-інформаційного забезпечення фахових потреб спеціалістів освітянської галузі та працівників освітянських бібліотек первинною та вторинною інформацією в традиційній та електронній формі, а саме: бібліографічною, реферативною та оглядово-аналітичною.

Бібліотекою вже готується розгалужена система бібліографічних видань (науково-допоміжних, рекомендаційних, біобібліографічних), які надсилаються до державних, національних бібліотек та освітянських

бібліотек МОН України та АПН України [5]. З 2007 р. розпочато поповнення загальнодержавної реферативної бази даних «Україніка наукова» матеріалами про вітчизняні наукові публікації з психолого-педагогічної тематики, що є вагомим заходом у забезпеченні галузі систематизованою, доступною спеціалістам і широкому загалу науковою інформацією [3].

У сфері інформаційно-аналітичної діяльності молода бібліотека, якій 30 жовтня 2009 р. виповнюється 10 років, робить лише перші кроки. Розвиток інформаційно-аналітичної діяльності нині відбувається в межах НДР «Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України» (2008–2011 рр.; наук. кер. – О. М. Яценко, канд. іст. наук), яка тематично пов'язана з вищезгаданою науковою роботою.

У процесі виконання НДР мають бути реалізовані такі завдання:

- вивчення й узагальнення світового та вітчизняного досвіду підготовки і формування масивів інформаційно-аналітичних документів, насамперед електронних науково-інформаційних ресурсів;

- виявлення, визначення й обґрунтування сутності, принципів, структури, змісту і функцій інформаційно-аналітичного забезпечення освіти в Україні;

- розробка науково-методичних та організаційних засад системи інформаційно-аналітичного забезпечення фахових потреб освітян;

- побудова концептуальної моделі системи інформаційно-аналітичного забезпечення освіти в Україні;

- виконання джерелознавчих та методичних розробок, підготовка праць з актуальних проблем задоволення фахових інформаційних потреб управлінців і практиків освітянської сфери документографічною, фактографічною (реферативною), оглядово-аналітичною та концептографічною інформацією [13].

Під час дослідження нами було проаналізовано діяльність інформаційно-аналітичних центрів та служб в Україні й встановлено:

- 1) інформаційно-аналітична діяльність набула поширення насамперед у сфері економіки та державного управління, що пов'язано з переходом української економіки до ринкових відносин та необхідністю інформаційного супроводу здійснюваних економічних реформ;

- 2) інформаційно-аналітична діяльність у галузі освіти не набула розвитку і за нинішніх умов є недостатньою. Жодна з відомих аналітичних структур не займається цілеспрямовано проблемами педагогічної науки і освіти.

Усе це дає підстави для розвитку інформаційно-аналітичної діяльності в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Першим

кроком у цьому напрямі стало створення відповідного структурного підрозділу з підготовки оглядово-аналітичних документів – Відділу науково-аналітичної обробки і поширення інформації у сфері освіти. Головною метою створення та функціонування підрозділу є введення в суспільний обіг управлінської сфери освітньо-педагогічного відомства, зокрема АПН України, науково-інформаційних документів з актуальних питань педагогічної науки, освіти і практики з фондів ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського, мережі освітянських бібліотек та світового освітнього простору, включаючи Інтернет, у зручних, оперативних, доступних для використання формах. Діяльність зазначеного відділу пов'язана з виявленням, опрацюванням, збереженням та поширенням інформації про науково-педагогічну і освітянську діяльність, з висвітленням ЗМІ проблем освіти, виявленням проблемних ситуацій і прогнозуванням розвитку подій на основі системного підходу.

Бібліотека має значні можливості для здійснення відповідної інформаційно-аналітичної діяльності, зокрема:

- багатоаспектна діяльність у освітянській галузі щодо забезпечення фахових потреб науковців і практиків;
- потужний інформаційний ресурс, зокрема книжковий фонд, що нараховує понад 500 тис. фахових документів, щорічна передплата понад 300 назв фахових періодичних видань, у т. ч. іноземними мовами;
- універсальність ресурсів, продуктів і послуг;
- наявність власного інтернет-порталу, де зосереджено комплекс інформаційних ресурсів та послуг. На порталі представлено електронний каталог, галузева реферативна база даних у програмному середовищі Green Stone, мережеві проекти «Видатні педагоги України та світу», «Видатні книгознавці, бібліотекознавці, бібліографи», кумулюються бібліографічні ресурси галузі, надається віртуальна бібліографічна довідка;
- доступ до світових інформаційних ресурсів через мережу Інтернет;
- наявність висококваліфікованого персоналу, здатного працювати з інформацією;
- відповідне технічне забезпечення, зокрема сучасні комп'ютери, спеціальне програмне забезпечення ІРБІС, що дає змогу створювати бібліографічні, фактографічні та змішані БД;
- можливість проведення соціологічних опитувань – кількість користувачів бібліотеки становить майже 10 тис.
- наявність зв'язків з освітянськими бібліотеками мережі МОН України та АПН України, що дає можливість поповнювати як власні

інформаційні ресурси, так і ресурси книгозбірень мережі, здійснювати інформаційну діяльність на засадах координації та кооперації;

– наявність налагоджених зв'язків з державними, національними, обласними бібліотеками, спеціальними науковими бібліотеками інших бібліотечних мереж, зокрема користування інформаційними ресурсами через систему міжбібліотечного абонементу.

Перспективи створення аналітичної продукції психолого-педагогічної тематики ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського для забезпечення фахових потреб управлінців педагогічного відомства, зокрема АПН України, містять ряд важливих напрямів:

1. Системний моніторинг інформаційного простору, що полягає в постійному відстеженні інформаційних джерел і потоків щодо виявлення поточної релевантної інформації з питань освіти, педагогіки та психології.

2. Визначення тематичного спрямування та жанрового розмаїття аналітичних матеріалів, які будуть готуватися.

Реалізація цього напрямку здійснюється насамперед шляхом анкетування управлінців науково-педагогічної сфери, що дає можливість вивчити реальні фахові потреби цієї категорії споживачів, швидко реагувати на суспільні зміни. В анкетах було запропоновано орієнтовний перелік важливих напрямів розвитку педагогічної науки та освіти, який було сформовано шляхом опрацювання періодичних видань та найбільш актуальних і популярних запитів користувачів. Запропонований перелік містить близько 30 проблем галузі, а саме: дистанційна освіта; розвиток пізнавальної активності особистості в процесі навчання з застосуванням акмеологічного підходу; соціальна робота з бездоглядними та безпритульними дітьми; компаративістика: сучасні проблеми та підходи до їх вирішення; синергетика освіти; ефективне керування школою в сучасних умовах; школа майбутнього як модель інноваційного розвитку навчального закладу; перспективні технології в педагогічній освіті; реформування системи профтехосвіти в Україні; Болонський процес і реформування вищої освіти в Україні тощо.

Анкетування підтвердило пильну увагу науковців та управлінців до цих проблем, тому вищезазначені питання будуть об'єктом постійного моніторингу аналітиків ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та, відповідно, на їх основі буде створено власну базу даних, розроблено аналітичні матеріали, що містять систематизовану інформацію щодо стану освіти, прогноз та практичні рекомендації. Необхідно також налагодження оперативної підготовки анованих матеріалів на базі періодичних видань України

та Росії, інтернет-контенту, за визначеною тематикою, орієнтованих на керівний склад АПН України.

Нині вже розпочалася підготовка оглядово-аналітичних матеріалів з питань розвитку освіти України на базі інформації в мережі Інтернет та електронних ЗМІ, зокрема центральних газет «Дзеркало тижня», «Урядовий кур'єр», «Голос України» тощо. Аналітичні матеріали у вигляді дайджестів оприлюднюються на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на головній сторінці. Широкий загал освітян уже може ознайомитися з 10 тематичними інформаційними оглядами ЗМІ «Події в галузі освіти і науки» за період з березня 2009 р. до цього часу. Їх періодичність ще не стабільна. Тематика останніх інформаційних оглядів – зовнішнє незалежне оцінювання знань та вступ до ВНЗ, фінансування освіти, діяльність АПН України в ЗМІ, державна політика в галузі освіти, обговорення Білої книги національної освіти тощо.

Також існує необхідність створення вузькоспеціальних аналітичних документів із досвіду управління освітянською галуззю, розвитку педагогічної науки за кордоном.

Перспективним у діяльності аналітичного відділу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського є підготовка оглядово-аналітичних документів для науково-дослідних проєктів, здійснюваних АПН України.

Вибір жанру аналітичного продукту в кожному конкретному випадку буде визначатися потребами та замовленнями управлінців освітянської сфери, змістовним наповненням та формами наданої інформації.

3. Необхідним є формування власного банку фахової інформації відповідно до визначеного кола проблем, що становлять інтерес для управлінців та практиків освітянської галузі.

Ефективність аналітичної діяльності відповідного структурного підрозділу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського визначається як наявністю власного повнотекстового ресурсу, створюваного шляхом оцифрування бібліотечних фондів, так і можливістю доступу до повнотекстових ресурсів мережі Інтернет.

4. Опанування та впровадження в практику роботи аналітичного відділу сучасних технологій обробки та аналізу потоків інформації для створення оглядово-аналітичних документів.

Недосконала матеріально-технічна база та недостатнє фінансування педагогічних бібліотек не сприяє розвитку інформаційно-аналітичного напрямку. Необхідною умовою успішного функціонування аналітичної служби є її організаційно-технологічне забезпечення, яке має враховувати наявність сучасного комп'ютерного обладнання, мереж і засобів зв'язку, ефективного програмного продукту, що дає можливість

накопичувати, обробляти й шукати необхідну інформацію в автоматизованому режимі. І хоча в умовах економічної кризи це досить проблематично, слід активно працювати над удосконаленням матеріально-технічного забезпечення шляхом залучення меценатських коштів, участі в національних програмах тощо.

5. Організація доставки оглядово-аналітичних документів в електронному вигляді замовникам поза межами ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

За умови відсутності в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського власного поліграфічного виробництва електронна доставка аналітичних документів є цілком виправданим кроком. Водночас ця форма подання інформації сприяє оперативності забезпечення фахових потреб управліців та прийняття ними управлінських рішень у сфері освіти, активізує включення аналітико-синтетичних матеріалів у документальні потоки держави та світовий інформаційний простір.

6. Вивчення, узагальнення та застосування досвіду роботи вітчизняних та зарубіжних інформаційно-аналітичних структур, зокрема в бібліотеках.

Цей напрям діяльності передбачає проведення активних форм обміну досвідом аналітичної діяльності, зокрема проведення конференцій, семінарів, практикумів, круглих столів тощо на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, участь співробітників аналітичного відділу в таких заходах, що організують інші установи, відрядження до аналогічних структурних підрозділів в Україні.

На основі вивчення досвіду роботи аналітичних підрозділів бібліотек та інших установ буде здійснюватися науково-методичне забезпечення аналітичної діяльності в освітянській галузі – уже готуються відповідний науково-методичний посібник з практичними рекомендаціями для аналітичної служби та інструкції.

7. Налагодження дієвої кооперації і координації діяльності інформаційно-аналітичних структур різних бібліотечних закладів. В умовах економічної кризи та недостатнього фінансового забезпечення питання кооперації та координації актуалізується, адже навіть найбільшим бібліотекам важко здійснювати доступ до усіх можливих існуючих інформаційних ресурсів у традиційній та електронній формі. Як свідчить практика, залучення всіх одночасно ресурсів неможливо організувати і технічно, і збільшує інформаційний шум, а отже, зменшує релевантність і пертинентність задоволення інформаційних потреб користувачів.

8. Залучення науковців АПН України як експертів із проблем педагогічної науки з метою створення якісних оглядово-аналітичних документів.

Уже сьогодні ведуться переговори з науковими інститутами АПН України з метою залучення провідних фахівців до аналітичної діяльності.

9. Підготовка кваліфікованих фахівців-аналітиків та підвищення фахового рівня співробітників аналітичного відділу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського й аналогічних структурних підрозділів у мережі освітянських бібліотек МОН України та АПН України.

Вимоги до спеціалістів-аналітиків інформаційної сфери, які створюють бібліотечні інформаційно-аналітичні продукти шляхом структуризації великих обсягів інформації, мають відповідати сучасним і перспективним технологіям їхньої професійної діяльності.

Кваліфікаційні вимоги до працівника, який займається інформаційно-аналітичним забезпеченням владних структур, включають, як свідчить практика, досить високий рівень комп'ютерної грамотності, відповідну орієнтацію в актуальних питаннях суспільного життя, уміння оперативно знайти у великих обсягах інформації потрібний матеріал і проаналізувати його, наявність здібностей до продуктивного спілкування з людьми різної політичної орієнтації, професій, поглядів та ін. [1]. Водночас такий фахівець аналітичного відділу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського повинен мати педагогічну спеціальність, щоб вільно орієнтуватися в питаннях педагогіки.

Підготовка фахівців-аналітиків освітянської галузі має здійснюватися на державне замовлення у вищих навчальних закладах педагогічного профілю. Як показує практика, це цілком виправданий крок. Уже є певні результати щодо підготовки фахівців для освітянських бібліотек у ВНЗ III–IV рівнів акредитації педагогічного профілю, зокрема в Інституті української філології Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова організовано підготовку фахівців інтегрованої спеціальності «Учитель української мови і літератури – бібліотекознавець». Випускники, які мають таку спеціальність, фахово володіють питаннями як педагогіки, так і бібліотечної справи.

Отже, інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських структур галузі, зокрема АПН України, перебуває на стадії свого становлення та потребує суттєвого вдосконалення. Як напрям діяльності інформаційно-аналітичне забезпечення педагогічної науки слід визначити одним із провідних і передбачити з урахуванням цього відповідні зміни функцій та структури ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Інформаційно-аналітичне забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України передбачає комплекс теоретичних, науково-методичних та організаційних заходів, а саме: здійснення постійного інформаційного моніторингу з актуальних питань педагогіки і психології;

вивчення інформаційних потреб управлінців та науковців освітянської галузі; створення науково-обґрунтованої системи оглядово-аналітичних документів різних жанрів, які готуватимуться на основі відповідних баз даних із залученням електронного каталогу і реферативної бази даних; пошук партнерів для аналітичної діяльності на кооперативних засадах; залучення експертів-науковців у сфері педагогіки; започаткування інформаційного бюлетеню в традиційній та електронній формі; науково-методичне та кадрове забезпечення процесу підготовки оглядової інформації тощо.

Список використаної літератури

1. *Горовий, В.* СІАЗ: нова структура бібліотеки [Текст] / Валерій Горовий // Бібл. вісн. – 1998. – № 5. – С. 50–52.

2. *Коваленко, І. Й.* Перспективи розвитку галузевого реферативного ресурсу [Текст] / І. Й. Коваленко, Т. О. Судіна // Сучасний стан та перспективи наукового реферування : матеріали міжнар. семінару-практикуму, 29 трав. 2009 р., присвяч. 10-річчю вид. реферат. журн. «Агропромисловий комплекс України» / Укр. акад. аграр. наук, Держ. наук. с.-г. б-ка УААН. – К., 2009. – С. 66–71. – Бібліогр.: 3 назв.

3. *Коваленко, І. Й.* Реферативна діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського в умовах модернізації освіти в Україні [Текст] / Інга Коваленко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2008. – Вип. 22. – С. 46–54. – Бібліогр.: 9 назв.

4. *Коваленко, І. Й.* Реферативне забезпечення педагогічної науки в Україні [Текст] / І. Й. Коваленко, Т. О. Судіна // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти і практики : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., 20–22 трав. 2008 р., м. Київ / М-во освіти і науки України, М-во культури і туризму України, Держ. акад. керів. кадрів культури і мистец., Ін-т держ. упр. та інформ. діяльності. – К., 2008. – С. 57–59.

5. *Пономаренко, Л. О.* Науково-бібліографічна система видань з психолого-педагогічної тематики у контексті реформування освіти України [Текст] / Л. О. Пономаренко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2008. – Вип. 22. – С. 55–62. – Бібліогр.: 13 назв.

6. *Пономаренко, Л. О.* Теоретичні та практичні засади створення системи науково-бібліографічних документів із психолого-педагогічних питань у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського [Текст] / Л. О. Пономаренко // Наук. пр. Держ. наук.-педаг. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / АПН України, Держ. наук.-педаг. б-ка України

ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2008. – Вип. 1. – С. 160–172.

7. *Рогова, П. І.* Інформаційна діяльність бібліотек України – важливий напрям у розвитку суспільства знань [Текст] / П. І. Рогова // Наук. пр. Держ. наук.-педаг. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2008. – Вип. 1. – С. 9–13.

8. *Рогова, П. І.* Науково-дослідна та науково-методична діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського в контексті модернізації освіти в Україні [Текст] / П. І. Рогова // Вісн. Кн. палати. – 2007. – № 11. – С. 23–29. – Бібліогр.: 28 назв; № 12. – С. 32–36. – Бібліогр.: 29 назв.

9. *Рогова, П. І.* Система науково-інформаційного забезпечення освітянської галузі України: стан та перспективи [Текст] / П. І. Рогова // Педагогічна і психологічна науки в Україні : [зб. наук. пр.] до 15-річчя АПН України / АПН України; [редакц. рада: В. Г. Кремень (голова) та ін.] – К., 2007. – Т. 1 : Теорія та історія педагогіки. – С. 195–208. – Бібліогр.: 10 назв.

10. *Руденко, В. Д.* Інформаційне суспільство [Текст] / В. Д. Руденко // Енциклопедія освіти / голов. ред. В. Г. Кремень. – К., 2008. – С. 363–364.

11. *Склянина, Л. Н.* Научно-педагогическая информация в системе непрерывного образования [Текст] / Л. Н. Склянина // Сов. педагогика. – 1989. – № 5. – С. 28–32.

12. *Судіна, Т. О.* Досвід становлення Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського як галузевого центру постачання реферативної інформації [Текст] / Т. О. Судіна // Наук. пр. Держ. наук.-педаг. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / АПН України, Держ. наук.-педаг. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2008. – Вип. 1. – С. 137–149.

13. *Яценко, О. М.* Роль Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського в інформаційно-аналітичному забезпеченні фахових потреб учених і практиків освітянської галузі держави [Текст] / О. М. Яценко // Наук. пр. Держ. наук.-педаг. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / АПН України, Держ. наук.-педаг. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2008. – Вип. 1. – С. 149–159.